

ITÄMERI ON AINUTLAATUINEN
JA HAAVOITTUVAINEN

Luonto-
Liitto

Luonto-Liitto on lasten ja nuorten luonnonharrastus- ja ympäristönsuojelujärjestö.

JOHN NURMISEN SÄÄTIÖ

- John Nurmisen Säätiö on perustettu vuonna 1992
- Tavoitteena pelastaa Itämeri ja sen perintö tuleville sukupolville
- Palkittu tiedon välittäjä ja merellisen kulttuurisisällön tuottaja
- Meriympäristöhankkeet, joissa vähennetään meren ravinnekuormitusta ja muita ympäristöriskejä

*Mitä Itämeren
pinnan alta löytyy?*

Kuva: Sami Kiuru, Vastavalo.net

*Mitä sinä voit tehdä
Itämeren tilan
parantamiseksi?*

Kuva: Jukka Nurminen

*Miten ihmisen
toiminta vaikuttaa
Itämereen?*

Kuva: Aino Huotari

*Mitä tulee
mieleen sanasta
ITÄMERI?*

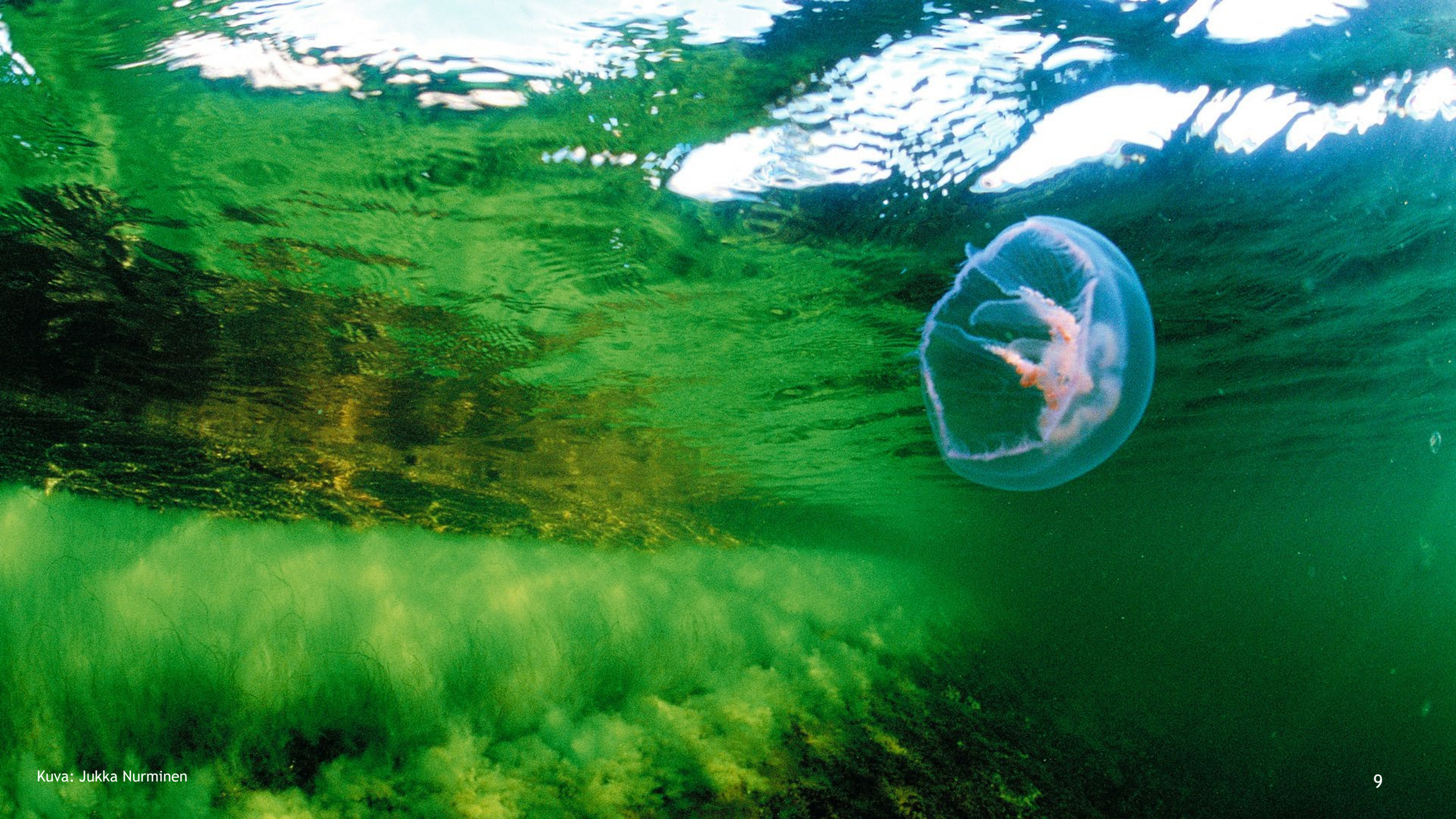

*Mitä Itämeren
pinnan alta löytyy?*

Kuva: Jukka Nurminen

*Mitä tarkoittaa
MURTOVESI?*

*Millä tavoin Itämeri
on erikoinen?*

Merkillinen murtovesi -Itämeressä suolan määrä vaihtelee

Murtovesi = makea + suola

Itämeressä on sekä makean veden
että suolaisen veden eliöitä

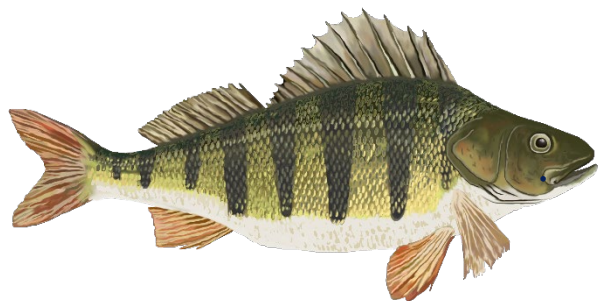
— merilaji
— järvilaji

Piirroksat: Peter Gibson
Hans Hillewaert (meritähti, taskurapu)
Miina Mäki (sinisimpukka)

Itämeressä on elämää makeista vesistä...

Ahven

on piikikäs kansalliskalamme. Se on onkijan suosikki ja kuuluu maamme yleisimpiin kaloihin. Ahven voi kasvaa yli kahden kilon painoiseksi. Ahven liikkuu usein parvissa ja sitä tavataan kaikkialta saaristosta.

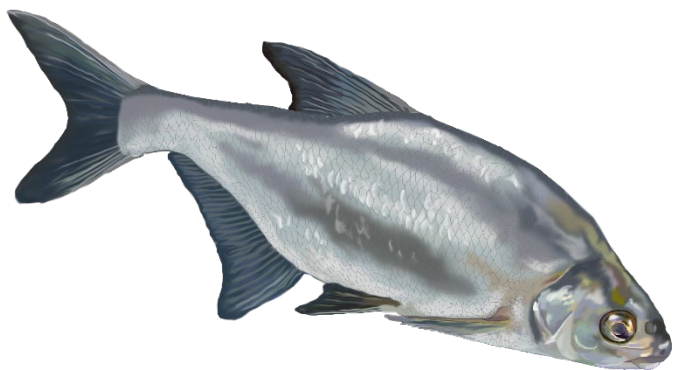

Hauki

on jopa 20-kiloiseksi kasvava ruovikon tiikeri, joka vaanii saalistaan paikoillaan odottaen. Saalis päättyy hauen nieluun salamannopean ponnahduksen ja ammolleen avautuvan kidan imun myötä.

Lahna

on matalien merenlahtien ja ruovikoiden asukki, joka etsii ravinnokseen pohjalla eläviä hyönteistoukkia ja nilviäisiä. Hopeanhohtoinen ja litteäkytkäinen lahna tarraa hanakasti onkeen ja on maukas ruokakala.

Hapsivita

kasvaa pohjoisen Itämeren hiekka- ja liejupohjilla muodostaen kasvustoja, joiden suojassa lukuisat meren pikkueläimet ja kalat viihtyvät. Vidat ovat tyypillisiä matalien ja suojaisten merenlahtien vesikasveja.

...ja suolaisista valtameristä

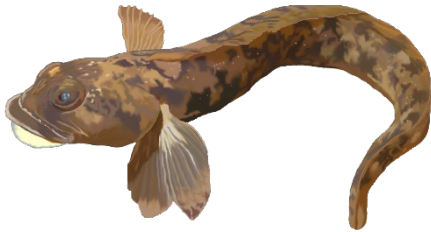
Seitsenruototokko

on pieni ja väritykseltään korunkaunis kala, jonka voi löytää uimasta parvessa väli- ja ulkosaariston tuuheimpien rakkolevävyöhykkeiden yllä.

Kivinilkka

on suomuton pohjakala, joka maamme muista kalalajeista poiketen synnyttää eläviä poikasia.

Kampela

on naamioitumisen mestari. Tämä litteä pohjakala voi vaihtaa väritystään ja tarvittaessa se kaivautuu myös hiekkaan. Kampelan herkkua ovat muun muassa simpukat, kilkit ja katkat.

Vaskikala

viihtyy rakkolevien suojassa. Kesällä koiras rakentaa niistä pallomaisen pesän, johon se houkuttelee naaraan laskemaan mätimunansa. Koiras vartioi pesää poikasten kuoriutumiseen asti.

Silakka

viihtyy ulkomerellä suurissa parvissa. Keväällä ja syksyllä silakat saapuvat rannikolle kutemaan. Silakka on hauen ja hallin lempiruokaa.

Turska

on arvokas saaliskala ja kuuluu Itämeren suurimpiin: se voi painaa yli 30 kiloa. Turska liikkuu mieluusti avomerellä ja syvissä vesissä.

Kilkki

on kalpea raadonsyöjä. Tämän äyriäisen löytää helposti kuolleiden kalojen luota, erityisesti yöaikaan. Päivisin kilkit kaivautuvat tarvittaessa mudan suojiin.

Meriajokas

on aito valtameren kasvi, meriruoho, joka muodostaa tuuheita vedenalaisia niittyjä. Meriajokas kärsii Itämeren huonosta tilasta.

Korvameduusa

liikkuu vedessä hyytelömäistä uimakelloaan supistellen. Sen reunaa kiertää tiheä polttiaislonkeroiden verho, jolla se pyydystää planktonia ravinnokseen. Ihmiselle korvameduusa on vaaraton.

Rakkohauru eli rakkolevä

on Itämeren avainlaji: se muodostaa korvaamattoman elinympäristön, jonka suojissa lukuisat muut eliöt elävät, lisääntyvät ja ruokailevat.

Pyöriäinen

on Itämeren ainoa vakituinen valaslaji. Se on Suomen rannikolla harvinainen vierailija, jonka vain onnekkaimmat sattuvat havaitsemaan. Itämeren pyöriäisen kanta on valitettavasti supistunut murto-osaan alkuperäisestä.

Harmaahylje

eli halli kasvaa toista Itämeressä elävää hyljelajia, norppaa, huomattavasti kookkaammaksi. Harmaahylkeet viihtyvät ulkomeren luodoilla, joille ne nousevat lepäilemään. Ravinnokseen ne käyttävät kalaa, erityisesti silakkaa.

Sinisimpukka

on Itämeren runsain laji, ainakin kokonaismassan perusteella. Sinisimpukat peittävät laajoja alueita erityisesti hieman syvemmillä pohjilla. On arvioitu, että ne suodattavat vuoden aikana lävitseen koko Itämeren vesimäärän.

Tehtävä:

Itämeren
lajivisa

*Miten ihmisen toiminta
vaikuttaa Itämereen?*

Ihmistoiminta vaikuttaa Itämeren tilaan!

**Valuma-alueella asuu 90 miljoonaa
ihmistä - myös minä ja sinä!**

- Itämeri on erityisen herkkä ihmistoiminnan vaikutuksille
- Kaikki, mitä päästämme luontoon, säilyy siellä kauan!

*Ihmistoiminta
kuormittaa merta*

*Mistä huomaa
rehevöitymisen?*

Kuva: Seppo Knuutila

Sinilevää
Uiminen kielletty!

Rakkohauru voidaan vielä pelastaa!

Rakkohauru on aiemmalta nimeltään rakkolevä

Kuva: Metsähallitus

Kuva: Pekka Tuuri

Mereen päätyvät haitalliset aineet myös vakava ongelma

Uudet aineet tuottavat uusia ongelmia

Pinta-aktiiviset aineet
Mikroroskat

Lääkeaineet
Palonestoaineet

Päästöt kertyvät uusiin sedimentteihin

Ruoppaus vapauttaa kertyneet haitta-aineet veteen, josta ne kertyvät ravintoketjuun

Haitta-aineet ovat kertyneet vuosikymmenten aikana merenpohjan kerrostumiin

TBT-MAALIT
Kertymä suurinta 1990-luvun lopussa

DIOKSIINI
Kertymä suurinta 1970-luvulla

ELOHOPEA
Kertymä suurinta 1960-luvulla

Roska maalla on roska meressä!

AJANKOHTAISTA Lotta Sillanmäki 05.05.2018 08:49 (Päivitetty 05.05.2018 09:31)

**Koituuko muovi Itämerenkin kohtaloksi?
Itämerta ei saada siistiksi tavoiteajassa eli
vuoden 2020 loppuun mennessä**

Tiede

Itämeressä lilluu näkymätön muovimeri – muoviroskaa löytyy joka kuutiometristä

Itämeressä on paljon muoviroskaa, vaikka sen aavoilta ei valtameristä tuttuja muovilauttoja löydykään. Mikrokooppisen pienet muoviroskat voivat levittää merieläimiin myrkkyjä.

Johanna Juntila HS
Julkaistu: 3.7.2015 18:35

Muoviroskat kiusana myös Itämerellä – Pidä saaristo siistinä -porukat siivoavat rantoja

Muoviroskat ovat iso ongelma merillä. Esimerkiksi Turun saaristossa muoviroskia ajutuu mereltä saarten rannoille.

Saaristo ja saaret 13.4.2018 klo 09:50 | päivitetty 13.4.2018 klo 09:59

Ulkomaat 21.1.2016 klo 9:47 | päivitetty 21.1.2016 klo 10:21

Merissä on pian enemmän muovijätettä kuin kalaa

Helsinki 31.7.2013 klo 17:17 | päivitetty 1.8.2013 klo 8:47

Mikromuovi on Itämeren uusin uhka

Kuva: Eeva Hammar

Kuva: Eeva Hammar

Kuva: Pidä saaristo siistinä

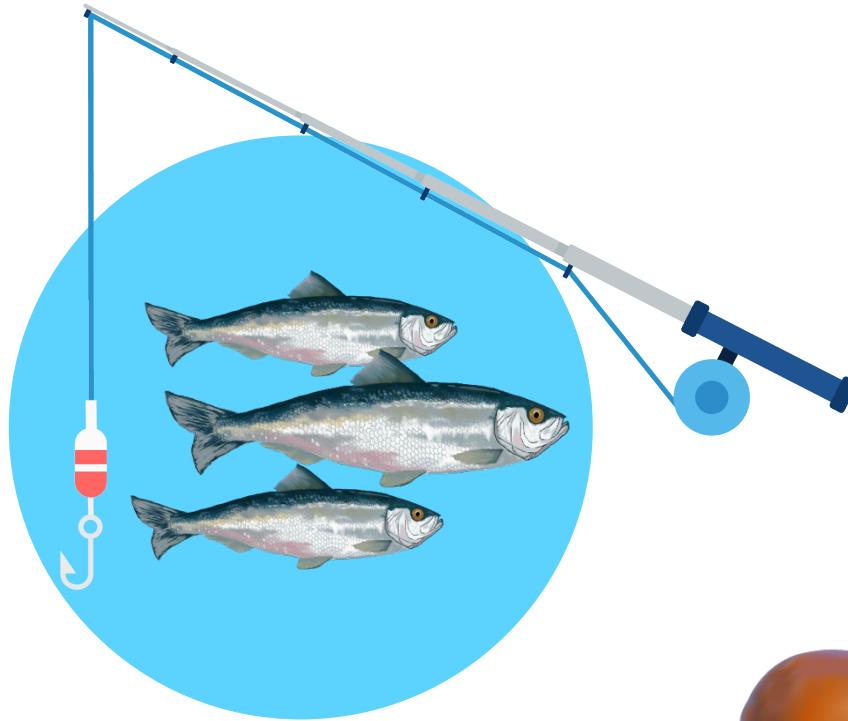
Kuva: Outi Setälä

*Mitä sinä voit tehdä Itämeren
tilan parantamiseksi?*

Itämeri ja ruoka - miten voit vaikuttaa

*Suosi
kasvisruokaa!*

*Jos syöt kalaa, valitse
kasvatetun kalan sijaan
kestävästi kalastettu
luonnonkala, esimerkiksi
lahna, särki tai silakka.*

*Suosi
itsekerättyä
ruokaa!*

Mitä sinä voit tehdä?

Suojeluteot parantavat Itämeren kuntoa

Teollisuuden
päästöjen
vähentäminen

Ravinnevalumien
vähentäminen
maataloudessa
esimerkiksi
kipsikäsittelyllä

Uudet
innovatiiviset
menetelmät

Kestävä
kalastus

Tehokas
jätevedenpuhdistus
kaupungeissa

*Sinä voit vaikuttaa:
Tule mukaan toimimaan
puhtaan Itämeren puolesta!*

Luonto-Liiton Itämeriryhmä on Itämerta suojeleva vapaaehtoisryhmä. Itämeriryhmä järjestää mm. rantaroskienkeruutapahtumia, ottaa kantaa ajankohtaisiin Itämeriasioihin ja kehittää Luonto-Liiton Itämeritoimintaa.

Instagram ja facebook: @itameriryhma

Twitter: LL_itameriryhma

Sähköposti:

itameri.ryhma@luontoliitto.fi

Internet: www.luontoliitto.fi/itameri

Kuva: Riikka Pesonen

*Kiitos, että toimit
Itämeren hyväksi!*

Sukella pinnan alle - lisämateriaalit

Tutustu Itämeren lajeihin Suuri Sininen -sivustolla

Kokeile, miten omat valintasi vaikuttavat Itämeren kuntoon tästä

Veden alla / Under ytan -elokuva (lähde: Nannut-hanke)

Kuvia ja videoita Suomen rannikolta löytyvistä lajeista täältä

Tietoa kokoava Itämeri-sivusto: <http://www.itämeri.fi>

Metsähallituksen meritiimi kartoittaa merenpohjaa Saaristomeren ja Selkämeren kansallispuistoissa. Video, MH luontopalvelut

Rakkaudesta lajiin: Michael Haldin suojelee kapearakkolevää. Video, MH luontopalvelut

Tätä tapahtuu joka päivä Itämerellä. Video, WWF Suomi

Video Youtube: WWF Suomi

Pulinaboksi

Onko meri sinulle tärkeä?

*Mikä on sinulle mieluinen
paikka tai tekeminen
meren ääreltä?*

Apuja PowerPoint -esitykseen

- Jotkut kalvot on animoitu. Tarkista kuinka animoinnit on asetettu, jotta ei tule yllätyksiä itse esitystilanteessa. Voit muuttaa animointeja tai poistaa ne:
- Mene kalvolle, jonka kalvon animointeja haluat muuttaa:
 - Menu > Animations > Aukaise "Animations Pane" (oikealle aukeaa "Animations"-ikkuna)
 - Voit poistaa kalvon animoinnit valitsemalla Animations-paneelistä animointirivit ja painamalla X.
 - Voit myös muokata jokaista Animations-riviä erikseen haluamaksesi. Ohjeita animointiin löytyy PowerPointin helpistä.
- Jos et käytä kaikkia esityksen kalvoja, voit helposti piilottaa tarpeettomat kalvot esitysmoodista. Mene esim. "Slide sorter" -näkymään, valitse kalvo/kalvot, paina oikean hiiren nappia ja valitse "hide slide". Samalla tavalla saat myös taas kalvon näkyviin.
- Isoja fileja voit tarvittaessa Google driven lisäksi helposti lähettää: [Wetransfer.com](https://www.wetransfer.com)

Esityksen visualisoinut:

Kati Lomma-Ketonen, Visual Animal